

Lokaal plan

Beschermd Thuis in de gemeente Dalfsen

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Aanpak.....	3
Leeswijzer	3
1 Beschermd wonen en Beschermd thuis	4
1.1 Gemeentelijke ondersteuning via de WMO	4
1.2 Wmo ondersteuning in relatie tot begeleiding via de Zvw en Wlz	5
1.3 Samenvatting bij dit hoofdstuk.....	5
2 Wat er verandert per 1 januari 2024	6
2.1 Huidige situatie rond Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang	6
2.2 Nieuwe situatie rond Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang	6
3 Beschermd wonen en Beschermd thuis in de gemeente Dalfsen	7
3.1 Aantallen Dalfsen.....	7
3.2 Beschikbare aanbieders en aantallen	7
3.3 Wat gaat dit kosten?.....	8
3.6 Risico's en ontwikkelingen.....	9
3.7 Afsluiting van dit hoofdstuk.....	9
4 Factoren in Beschermd wonen	10
4.1 Werkzame factoren	10
4.2 O-meting in de gemeente Dalfsen	11
5 Beschermd wonen in Dalfsen – actuele stand van zaken	13
5.1 Dalfser aanpak en samenwerking Beschermd Thuis	13
5.2 Wat er tijdens de startbijeenkomst is afgesproken voor het eerste kwartaal 2023	14
5.3 Aanbevelingen voor het vervolg	14
Afsluiting	15

INLEIDING

Voor u ligt het Lokaal plan Beschermd Thuis in de gemeente Dalfsen.

Eind 2015 heeft de Commissie Toekomst beschermd wonen het adviesrapport “Van beschermd wonen naar beschermd thuis” gepubliceerd. Het advies geeft richting aan de beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis waar gemeenten in Nederland, zo ook de gemeente Dalfsen, aan werken. Kern van het advies is dat cliënten die in aanmerking komen voor beschermd wonen beter af zijn wanneer zij, dichtbij en in de eigen woning en/of leefomgeving hulp en ondersteuning ontvangen. De commissie stelt dat cliënten “zo thuis als mogelijk” zorg, hulp en ondersteuning dienen te ontvangen. Dit betekent minder vasthouden aan beschermd wonen in een intramurale setting en meer inzetten op nieuwe vormen (WMO producten) van ondersteuning in de thuissituatie.

Deze andere manier van kijken en hulpverleners vraagt van belanghebbenden in Dalfsen een andere manier van samenwerken en ook een klimaat waarin van elkaar geleerd wordt. Dit met als einddoel dat inwoners van Dalfsen beschermd wonen en beschermd thuis van goede kwaliteit ontvangen.

In de huidige situatie ligt de gezamenlijke inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid voor beschermd wonen nog bij de regiogemeenten IJssel-Vecht. Deze verantwoordelijkheid verschuift stapsgewijs richting individuele gemeenten. Zo is de gemeente Dalfsen per 1 januari 2024 inhoudelijk en ook financieel verantwoordelijk voor nieuwe beschermd wonen en beschermd thuis cliënten uit de eigen gemeente. In dit plan meer uitleg over het WMO product Beschermd Thuis en een advies voor het vervolg.

Dit lokale plan is in overleg met relevante interne en externe stakeholders opgesteld, waaronder consulenten WMO en consulenten Samendoen in Dalfsen, medewerker GGD IJsselland, SAAM welzijn, aanbieders van het WMO product Beschermd Wonen, de woningbouw en anderen.

Aanpak

Op basis van een diagnose is in kaart gebracht wat er voorligt en hoe groot de uitdagingen voor de gemeente Dalfsen zijn. De aantallen cliënten zijn in kaart gebracht en ook is er een financieel prognose gemaakt.

Gelijktijdig zijn op basis van deskresearch en gesprekken met interne en externe stakeholders werkzame factoren opgesteld. Volgens dezelfde werkwijze is in kaart gebracht wat er in Dalfsen al aanwezig is en hoe dit verloopt.

Eind oktober 2022 heeft er een startbijeenkomst Beschermd Thuis plaatsgevonden en is er o.a. besproken wat er is opgehaald en wat er opvalt. Daarna is er gezamenlijk besloten wat er in Dalfsen begin 2023 als eerste wordt opgepakt.

Leeswijzer

Allereerst volgt uitleg over Beschermd Wonen en Beschermd Thuis en hoe dit zich verhoudt tot ander ondersteuningsaanbod. Vervolgens wordt er kort uitgelegd welke verandering er voorligt, waarbij ook de aantallen cliënten en bijbehorende voorspelde financiële situatie voor het product Beschermd Thuis in Dalfsen in kaart inzichtelijk is gemaakt. In hoofdstuk vier worden werkzame factoren beschreven en bepaald wat er op basis van de bevindingen te doen staat, welke in hoofdstuk vijf vertaald zijn naar aanbevelingen.

1 BESCHERMD WONEN EN BESCHERMD THUIS

Hoe verhoudt de ondersteuning vanuit Beschermd Wonen en Beschermd Thuis zich tot ander ondersteuningsvormen die wij als gemeente via de WMO aanbieden? En wat verloopt er dan via de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet langdurige zorg (Wlz)? In dit hoofdstuk meer uitleg.

* WMO: Gemeenten hebben de wettelijke taak ervoor te zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. De gemeentelijke inzet wordt via de WMO bekostigd en richt zich op herstel. WMO ondersteuning richt zich op inwoners ouder dan 18 jaar die vanwege ziekte, beperking of hoge leeftijd professionele ondersteuning nodig hebben. De inwoner heeft onvoldoende hulp uit de eigen omgeving (bijv. van partner, familieleden of anderen) en er is geen sprake van een WLZ-indicatie.

1.1 Gemeentelijke ondersteuning via de WMO

Definitie Beschermd Wonen (zware Wmo inzet)

Beschermd wonen is voor volwassenen met ernstige psychische of psychosociale problemen, die (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen, ook niet met hulp van bijvoorbeeld mantelzorg of met (reguliere) ambulante begeleiding van een hulpverlener. Bij beschermd wonen (24/7 toezicht) woont een persoon in een instelling waar 24 uur per etmaal begeleiding, op de locatie, aanwezig is. Sommige mensen wonen zeer langdurig of zelfs levenslang in een beschermde woonvorm. Een accommodatie voor beschermd wonen biedt een veilige leefomgeving en begeleidt de bewoners in hun zelfredzaamheid zodat zij mee kunnen blijven doen aan de samenleving of op termijn weer zelfstandig kunnen wonen.

Definitie maatschappelijk opvang (zware Wmo inzet)

Maatschappelijke opvang is er voor mensen die dak- of thuisloos zijn geraakt en zich niet op eigen kracht of met hulp van zijn sociaal netwerk kunnen handhaven in de samenleving. Een organisatie voor maatschappelijk opvang biedt een plek voor deze mensen. De ondersteuning is gericht op zelfredzaamheid en uitstroom vanuit de opvang naar zelfstandig wonen, al dan niet met begeleiding.

Definitie Beschermd Thuis (middelzware Wmo inzet)

Iedere gemeente heeft de ruimte beschermd thuis op eigenwijze te beschrijven, hier keuzes in te maken en vervolgens uitvoering aan te geven. Na overleg met interne en externe stakeholders kiest de gemeente Dalfsen ervoor dicht bij het advies van de commissie Dannenberg te blijven. Dit betekent dat wonen en zorg gescheiden zijn en inwoners de ondersteuning in een eigen (huur)woning ontvangen. Dus daadwerkelijk zo thuis als mogelijk. De beschermd thuis ondersteuning is een vorm van ambulante ondersteuning die binnen een aanrijdtijd van 30 minuten ter plaatse kan zijn en ondersteuners tevens 24/7 beschikbaar zijn. De leverende aanbieder is in staat om qua uren en inzet snel op en af te schalen, passende bij de dalende of stijgende zorgvraag van de inwoner. Beschermd thuis bevindt zich hiermee tussen de al bestaande ondersteuningsvorm, ambulante Wmo- begeleiding en het huidige (intramurale) beschermd wonen. Een beschermd thuis traject is ingestoken als een traject van twee jaar. In of na deze twee jaar heeft de leverende aanbieder helder of de cliënt een Wlz-indicatie nodig heeft of dat een Wmo-indicatie (ambulante begeleiding) toereikend is.

Definitie begeleid wonen (lichtere Wmo inzet)

De cliënt woont zo zelfstandig mogelijk, maar krijgt wel hulp van een begeleider. Bijvoorbeeld bij het maken van een dagindeling of het regelen van geldzaken. Ook kan de begeleider de cliënt herinneren het huis regelmatig schoon te maken, de post te openen, uitgaven in kaart te brengen en de administratie bij te houden. De begeleiding is afgestemd op de situatie van de cliënt, waarbij de begeleiding zo weinig mogelijk overneemt, maar ondersteunt bij het zo zelfstandig mogelijk wonen. Er zijn twee soorten van woonbegeleiding: zelfstandig wonen, dit is begeleiding bij de cliënt thuis en in de eigen woning van de cliënt (ambulante begeleiding). Ook kan het zijn dat een cliënt begeleiding in

een speciaal daarvoor bedoelde woning ontvangt (begeleid wonen bij een instelling of woonproject).

Definitie dagbesteding *(lichter Wmo inzet)*

Activiteiten die overdag plaatsvinden om de tijd prettig en/of zinnig te vullen.

Mantelzorg ondersteuning *(lichtere Wmo inzet)*

Ondersteuning om mantelzorgers te ondersteunen en te ontlasten.

1.2 Wmo ondersteuning in relatie tot begeleiding via de Zvw en Wlz

Wanneer valt een zorgvraag onder verantwoordelijkheid van ons als gemeente (WMO) en wanneer valt de zorgvraag onder de Zvw of Wlz? In dit onderdeel meer uitleg.

Wijkverpleging bekostigd vanuit de zorgverzekeringswet

Wijkverpleging is verpleging en verzorging met een medische noodzaak; zorg zoals een verpleegkundige biedt. Wijkverpleging wordt via de Zorgverzekeraar bekostigd.

Zorg en ondersteuning bekostigd vanuit de Wlz (De Wet langdurige zorg)

De Wlz levert intensieve zorg aan mensen die blijvend 24 uur per dag zorg in de nabijheid of permanent toezicht nodig hebben. De zorgvormen kunnen dezelfde naam hebben als in de Wmo (bijvoorbeeld begeleiding) en de Zvw (bijvoorbeeld verpleging). Zie hiervoor ook: [Hulp thuis](#). De bekostiging van WLZ zorg loopt via het CIZ.

1.3 Samenvatting bij dit hoofdstuk

Beschermd Thuis is een vorm van Wmo ondersteuning, waarbij de inwoner vanuit zijn eigen (huur)woning passende ondersteuning ontvangt, welke 24/7 bereikbaar is en de hulpverlening binnen 30 minuten aanrijdtijd ter plaatse kan zijn.

Vanuit de WMO worden er verschillende niet medische interventies bekostigd die tot doel hebben inwoners tijdelijk te ondersteunen en hebben tot doel dat de inwoner zo zelfredzaam als mogelijk thuis kan blijven wonen. Wmo activiteiten worden door de gemeente Dalfsen bekostigd. Mocht blijken (dit kan ook bij aanvang) dat een inwoner blijvende 24 uurszorg in de nabijheid of permanent toezicht nodig heeft, dan valt dit onder de Wlz. Wanneer er zorg nodig is met een medische noodzaak zoals een wijkverpleegkundige dit biedt, dan verloopt de zorg via de Zvw.

2 WAT ER VERANDERT PER 1 JANUARI 2024

In dit hoofdstuk wordt er kort uitgelegd wat er verandert op het gebied van Beschermd Wonen en beschermd thuis. De verandering richt zich op het lokaal organiseren van Beschermd Thuis.

2.1 Huidige situatie rond Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang

Het Rijk verstrekt middelen aan regiogemeente Zwolle met als opdracht Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang in onze regio goed te organiseren. Via de opgestelde regiovisie zijn de gemeente Dalfsen net als andere IJssel-Vecht gemeenten op onderdelen solidair aan elkaar en gezamenlijk, zowel inhoudelijk en financieel verantwoordelijk. In de regiovisie staat het gezamenlijke gedachtengoed van de gemeenten IJssel-Vecht beschreven wat is vertaald naar inhoudelijke en financiële afspraken. Werkzaamheden behorende bij Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang, waaronder wachtlijstbeheer en het werk van de centrale toegang, worden in de huidige situatie vooral regionaal en via GGD Zwolle uitgevoerd.

2.2 Nieuwe situatie rond Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang

Iedere gemeente in de regio IJssel-Vecht is vanaf januari 2024 inhoudelijke en financieel verantwoordelijk voor alle nieuwe Beschermd Wonen cliënten. Lokale gemeenten worden op deze wijze stapsgewijs verantwoordelijk, waarbij de regiogemeenten om dit te bewerkstelligen passende financiële afspraken hebben gemaakt. Het huidige regionale budget zal stapsgewijs overgaan naar lokale gemeenten, waaronder de gemeente Dalfsen. Deze financiële verschuiving verloopt via het zogenaamde objectief verdeelmodel wat door de VNG is opgesteld. Dit betekent dat de gemeente Dalfsen via dit model financiële middelen/ baten ontvangt om passende ondersteuning voor nieuwe cliënten te kunnen bekostigen. In hoofdstuk 3 van dit plan zijn de baten/bedragen terug te lezen.

Wat verandert er niet?

Alle bestaande cliënten, dit zijn cliënten die vóór januari 2024 al een indicatie hebben ontvangen, blijven onder de (financiële) verantwoordelijkheid van centrumgemeente (Zwolle) vallen. Voor Dalfsen geldt verder dat GGD Zwolle de toegangswerkzaamheden en het wachtlijstbeheer blijft uitvoeren.

3 BESCHERMD WONEN EN BESCHERMD THUIS IN GEMEENTE DALFSEN

In dit hoofdstuk wordt op basis van de huidige situatie een inschatting gemaakt van hetgeen de gemeente Dalfsen op de onderdelen Beschermd Wonen en Beschermd Thuis de komende jaren in aantallen en ook qua financiën kunnen verwachten.

3.1 Aantallen Dalfsen

Om tot een goede inschatting van aantallen te kunnen komen, is er uitvraag gedaan bij onder andere de GGD, welke de centrale toegang tot Beschermd Wonen voor de gemeente Dalfsen organiseert en uitvoert.

Parallel aan het schrijven van dit plan heeft ook bureau HHM onderzoek gedaan en kosten en aantallen in kaart gebracht. Op basis van de informatie uit het rapport van bureau HHM en onze eigen informatie schatten wij hieronder in wat dit betekent voor de gemeente Dalfsen.

Wat betekent dit voor de gemeente Dalfsen?

We nemen op basis van onderzoek en historische gegevens een gemiddeld aantal van 24 cliënten op jaarbasis aan voor onze berekeningen. Dit is dus het gemiddeld en totaal aantal cliënten op jaarbasis, met inachtneming van instroom en uitstroom. Dit betekent dat de gemeente Dalfsen het gehele jaar financieel verantwoordelijk is voor deze 24 cliënten.

Instroom en uitstroom

Ten aanzien van instroom en uitstroom wordt uitgegaan van een gemiddelde verblijfsduur van 4 jaar (48 maanden), waarbij er geen seizoensinvloed is. Daarbij is gerekend met gelijkblijvende aantallen - dus instroom = uitstroom. Er is op dit moment geen reden om aan te nemen dat er grotere aantallen nieuwe cliënten voor het product Beschermd Wonen zullen instromen. Uitgaande van een uitstroom na 4 jaar, rekenen we dus met de instroom van 6 nieuwe cliënten op jaarbasis; wat ook in lijn ligt met de ervaringen die we tot nu toe hebben opgedaan.

Ingroeipad t.a.v. transformatieopdracht.

Voor de transformatie van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis is er een zogenaamd 'ingroeipad' ontworpen. Hierbij gaan we er vanuit dat er na 4 jaar een volledig ververst bestand cliënten Beschermd Wonen is ontstaan, waarbij het onderdeel Beschermd Thuis een groei heeft doorgemaakt van 33 % ten opzichte van het onderdeel Beschermd Wonen.

3.2 Beschikbare aanbieders en aantallen

Het doel is cliënten zo thuis als mogelijk op te vangen. Dan is het ook goed om helder te hebben hoeveel plekken er momenteel in Dalfsen voor handen zijn. Hieronder een overzicht van (actieve) Beschermd Wonen aanbieders in de gemeente Dalfsen

RIBW heeft in totaal vijftientig plekken voor beschermd wonen in de gemeente Dalfsen, waarvan nu nog drie plekken in Lemelerveld. Twee van de plekken in Lemelerveld worden vanuit een WLZ indicatie georganiseerd en bekostigd, en één ontvangt het product Beschermd Thuis in deze setting. Doordat de locatie in Lemelerveld bedrijfsmatig niet uit kan (24 uren aanwezigheid is financieel niet te dragen), wordt de locatie Lemelerveld afgebouwd.

Op peildatum 23-11-2022 heeft het RIBW op de locatie Dalfsen tweeëntwintig Beschermd Wonen-plekken beschikbaar. Deze plekken worden bezet door veertien WLZ cliënten en acht WMO cliënten.

Zorgboerderij de Ruimte heeft vijf plekken beschikbaar. Op het moment van schrijven zijn er drie Dalfser cliënten bij De Ruimte ondergebracht.

GewoonZeS is een aanbieder die Beschermd Thuis aanbiedt. Zij bieden momenteel aan twee Dalfser cliënten Beschermd Thuis.

Eind 2022 is de aanbesteding voor het product Beschermd Thuis in voorbereiding. Vier aanbieders worden uitgenodigd hieraan deel te nemen. GewoonZeS, Zorgboerderij de Ruimte, Het leger des Heils en het RIBW. Gezien het lage aantal cliënten en de “lerende” fase waarin Beschermd Thuis zich in Dalfsen bevindt, zijn 4 aanbieders voldoende. Inwoners hebben keuzevrijheid en voor andere betrokkenen zijn de lijnen kort, wat bijdraagt aan gezamenlijk leren.

3.3 Wat gaat dit kosten?

De reguliere kosten die de gemeente Dalfsen maakt voor cliënten bestaan uit kosten voor zorg/begeleiding en kosten Centrale Toegang. Daar tegenover staat de rijksbijdrage die de gemeente Dalfsen ontvangt vanaf 2024. De opgenomen tabel biedt inzicht in kosten en baten. De structurele financiële effecten worden verwerkt in de perspectiefnota 2024 – 2027.

Kosten zorg en begeleiding

De gemiddelde kosten voor een Beschermd Wonen plek is recentelijk door bureau HHM berekend op een bedrag van € 51.700,- per jaar. De gemiddelde kosten van een Beschermd Thuis plek is berekend op een bedrag van € 38.000,- per jaar. Uit de Dalfser praktijk blijkt dat het jaarlijkse bedrag behorende bij Beschermd Thuis erg wisselt en meestal lager ligt. Dit hangt samen met de vooropgezette flexibele manier van werken binnen Beschermd Thuis, het werken met een eigen woning als basis en het werken via een uurtarief. Voor de berekening in hoofdstuk 4 wordt gewerkt met de bedragen van bureau HHM. De tarieven voor Beschermd Wonen en Beschermd Thuis worden jaarlijks geïndexeerd met 3,67%, op basis van CPI 2018 tot en met november 2022.

Kosten Centrale Toegang

Drie gemeenten, waaronder de gemeente Dalfsen, blijven gebruik maken van de Centrale Toegang van de GGD. De centrale toegang blijft haar huidige taken uitvoeren en ontvangt hiervoor een financiële tegemoetkoming. Deze tegemoetkoming neemt de komende jaren (licht) toe, dit hangt samen met de ontvlechting van enkele overige aangesloten gemeenten. Hieronder de jaarlijkse kostenberekening van de GGD.

Kosten centrale toegang in 2024 = € 13.000

Kosten centrale toegang in 2025 = € 27.000

Kosten centrale toegang in 2026 = € 36.000

Kosten centrale toegang in 2027 = € 41.000

Kosten leren en ontwikkelen

Daarbij is het belangrijk dat aanbieders en professionals stapsgewijs van elkaar leren. Dit past bij dit nieuwe product Beschermd Thuis. Om te kunnen ontwikkelen, met cliënten, aanbieders en met medewerkers in het sociaal domein van de gemeente Dalfsen, verwachten wij vanaf 2023 kosten voor:

- Het bijwonen van leerbijeenkomsten door aanbieders (contractueel vastgelegd in aanbestedingsdocument, met een maximum van € 1300,= per aanbieder)

- Het organiseren van inspiratie- en kennissessies gericht op samen leren en (door)ontwikkelen, al dan niet met professionele input t.a.v. thema's en/of dagvoorzitterschap

- Het huren van een structurele time-outplek voor inwoners, waar op jaarbasis 4 weken gebruik van gemaakt kan worden.

Voor 2023 verwachten wij de kosten voor leren en ontwikkelen op te vangen vanuit de middelen die in 2021 beschikbaar zijn gesteld ten behoeve van het experiment Beschermd Thuis.

Totale kosten en baten Beschermd Wonen en Beschermd Thuis vanaf 2024

	2024	2025	2026	2027
Opbrengsten Rijk o.b.v. sept circ 21	-201.000	-736.000	-1.171.000	-1.524.000
Kosten Beschermd wonen	157.000	430.000	680.000	901.000
Kosten Beschermd thuis	8.000	48.000	124.000	239.000
Kosten Centrale Toegang	13.000	27.000	36.000	41.000
Leerbijeenkomsten door aanbieders	5.200	5.200	5.200	5.200
Organiseren van inspiratie- en kennissessies	10.000	10.000	10.000	10.000
Huren van structurele time-outplek voor inwoners	1.200	1.200	1.200	1.200
Saldo (-/- is voordeel)	-6.600	-214.600	-314.600	-326.600

Op basis van bovenstaande prognose is de verwachting dat de benodigde middelen vanaf 2024 kunnen worden bekostigd vanuit de Rijksbijdrage die wij vanaf dat jaar gaan ontvangen.

3.6 Risico's en ontwikkelingen

Er is in de wereld veel aan de hand wat invloed heeft op beleid binnen gemeenten, zo ook op het beleidsonderdeel Beschermd Thuis. We hebben te maken met een vluchtelingenstroom, opstoppingen in AZC door het woningtekort, wachtlijsten, gescheiden volwassenen die gedwongen bij elkaar blijven en jong volwassenen die graag een eigen woning betrekken maar geen woning kunnen krijgen. Daarbij zijn er nog stikstofregels die bouwen tegengaan. Beschermd Thuis in Dalfsen gaat uit van het hebben van een eigen (huur)woning, alleen is dit bij cliënten die nog geen eigen woning bezitten op dit moment niet makkelijk te realiseren. Dit maakt dat er sprake is van een hoge mate van onvoorspelbaarheid.

Om goed te kunnen anticiperen op genoemde risico's willen wij in 2023 de volgende ontwikkelingen onderzoeken:

- Onderzoek naar experimentele aanpassingen in (maatwerk) wonen. Vragen daarbij zijn bijvoorbeeld in hoeverre en onder welke voorwaarden een niet-ingevulde Beschermd Wonen-plek tijdelijk in te vullen als zijnde Beschermd Thuis-plek, of welke oplossing het plaatsen van een flex-unit op eigen terrein kan bieden. Met daarbij de kanttekening dat het realiseren van een oplossing als flex-units ook niet op korte termijn gerealiseerd kunnen worden.
- Onderzoek naar mogelijkheden voor de groep inwoners die de leeftijd van 18 jaar bereiken (en daarmee niet meer onder de Jeugdwet vallen) en waarvan de verwachting is dat instroom in Beschermd Thuis danwel Beschermd Wonen van toepassing is. Hen zo goed mogelijk te laten 'landen' met aandacht voor de ontwikkeling van preventieve activiteiten met en door partners.

Mochten hiervoor of voor andere onvoorziene situaties/ontwikkelingen aanvullende middelen nodig zijn, dan worden deze via de reguliere P&C-cyclus aangevraagd.

3.7 Afsluiting van dit hoofdstuk

Bij de berekening en aantallen is uitgegaan van pessimistische cijfers. Dit houdt in dat de aantallen en bijbehorende kosten eerder hoger dan lager zijn ingeschat. Binnen de berekening is geen rekening gehouden met toekomstige regionale overschotten en eventuele vrijval.

4 FACTOREN IN BESCHERMD WONEN

Werkzame factoren zijn omstandigheden en activiteiten die ertoe bijdragen dat iets succesvol verloopt. Op basis van gesprekken met professionals en deskresearch zijn de werkzame factoren behorende bij Beschermd Thuis in kaart gebracht en vervolgens naast de omstandigheden in de gemeente Dalfsen gelegd (0-meting). Dit is daarna plenair met de belangrijkste stakeholders besproken, waarna er vooruit is gekeken naar het jaar 2023. Hoofddoel hierbij is: hoe gaan wij binnen de gemeente Dalfsen nu verder met Beschermd Thuis en wat gaan we als eerste doen? In dit hoofdstuk wordt u meegenomen.

4.1 Werkzame factoren

Hieronder staan de belangrijkste werkzame factoren beschreven die van meerwaarde zijn voor beleid en beleidsuitvoering. Zorginhoudelijk bestaan er meer factoren, maar deze zijn contractueel bij de betrokken zorgaanbieders belegd en worden niet/ in mindere mate meegenomen.

-Activiteiten die bijdragen aan “voorkomen van erger” en (vroeg)signalering

Het is belangrijk dat signalen herkend worden. Bijvoorbeeld signalen waaruit op te maken is dat het met een inwoner (tijdelijk) niet goed gaat. Juist door er op tijd bij te zijn kan erger worden voorkomen. Dit geldt ook voor potentiële cliënten beschermd wonen of beschermd thuis. Door er op tijd bij te zijn kan zwaardere hulp voorkomen worden. Enkele voorbeeldsignalen die worden genoemd: Vervuiling in en rond het huis, overdag de gordijnen veel dicht, Vormen van overlast, verslaving, Betalingsachterstand(en).

Werkzame factor: Signalen worden opgepikt en omgezet in actie.

-Zorgvuldige overleg met alle betrokkenen en heldere regierol

In veel gevallen is er al meer aan de hand en zijn er al professionals betrokken. In dit geval is het belangrijk om elkaar (in samenspraak met de cliënt) goed te informeren en af te spreken wie het overzicht bewaart en de regie heeft. Dit vergroot de slagingskans van interventies.

Werkzame factor: Het is helder wie er betrokkenen zijn wie de regie heeft.

-Beschikbare en geschikte woningen kunnen koppelen

Cliënten die in aanmerking komen voor beschermd thuis een passende woning toewijzen. Twee praktijkvoorbeelden van hoe het niet moet: Iemand die geen groene vingers heeft een woning met een grote tuin toewijzen, dit is vragen om gedoe. Iemand met een verslavingsachtergrond een woning toewijzen naast een buurman die bij zijn voordeur en zittend op een kratje bier dagelijks bier nuttigt, dit is vragen om gedoe. Wat wel? Zorg ervoor dat de (kenmerken van de)woning zo goed mogelijk aansluiten bij de potentiële bewoner en wijs passende woningen toe.

Werkzame factor: Wijs passende woningen toe.

-Activiteiten die zich richten op acceptatie in/van de (woon)wijk/ omgeving

Om beschermd thuis te doen slagen is er ook aandacht nodig voor de acceptatie in een wijk of buurt. Dit kan proactief, bijvoorbeeld door wijkactiviteiten te organiseren die bijdragen aan samenhang in een wijk of buurt, maar ook reactief door bij overlast of signalen meer uitleg te geven, beide met als doel onderling begrip en acceptatie te creëren.

Werkzame factor: Werken aan acceptatie, elkaar kennen en draagkracht in een wijk.

-Activiteiten die zich richten op het realiseren van nuttige dagbesteding/ werk

Wanneer een cliënt beschermd thuis woont is het van belang dat deze client meteen of zo snel als

mogelijk een nuttige dagbesteding heeft. Dit zorgt voor dag- en nachtritme, sociale contacten, zingeving en meer.

Werkzame factor: De beschermd thuis cliënt heeft een nuttige dagbesteding

-Activiteiten wat kan worden ingezet bij terugval of escalatie(s)

Niet alles zal vanaf meet af aan goed verlopen. Het kan voorkomen dat een beschermd thuis cliënt een (tijdelijke) terugval heeft. Wanneer hier niet passend mee om wordt gegaan gaat dit ten koste van de cliënt, de acceptatie van burens en/of de woningbouw. Een tijdelijke time-out plek of andere interventies snel in kunnen zetten is hier van belang.

Werkzame factor: Heb helder welke interventies er mogelijk zijn bij terugval en/of escalatie.

Bijvoorbeeld een time-out plek.

-Flexibele ondersteuning snel kunnen inzetten/ snel kunnen op en afschalen

Het is van belang dat beschermd thuis aanbieders in zorg en inzet snel kunnen op en afschalen en aan blijven sluiten bij de actuele zorgvraag.

Werkzame factor: Beschermd thuis aanbieder sluiten aan bij de actuele zorgvraag van de cliënt en zijn in staat in uren en inzet snel op en af te schalen.

-Inzet domotica, e- health en digitalisering

Bij beschermd thuis is er sprake van 24/7 bereikbaarheid met een aanrijdtijd van 30 minuten. De wereld om ons heen en ook mensen veranderen doordat er steeds meer online en ook via apps plaatsvindt. Zo ook binnen de GGZ. Zo bestaan er online behandelprogramma's voor bijvoorbeeld angst, depressie, slaapproblemen etc. die via internet aangeboden kunnen worden. Dit biedt mogelijk kansen, ook voor beschermd thuis. Het is dan ook van meerwaarde eHealth ontwikkelingen te volgen en bij meerwaarde in te zetten. Zie als tweede voorbeeld, bijvoorbeeld ook de app: minddistrict.

Werkzame factor: Denk bij beschermd thuis in mogelijkheden en betrek ook kansen op het gebied van e- health .

-Weet elkaar te vinden, ken elkaars werk en spreek dezelfde taal.

Beschermd thuis raakt verschillende onderwerpen en organisaties waaronder, veiligheid, welzijn, woningbouw, zorgaanbieders, gemeenten, werkgevers etc. Het is belangrijk elkaar te kennen en elkaars visie en 'kijk op' te respecteren en in dialoog tot gedragen oplossingen te komen. Zo leren we samen en van elkaar

Werkzame factor: De actoren rond de beschermd thuis cliënt respecteren elkaar en weten elkaar laagdrempelig te vinden. Zij zoeken in dialoog naar gedragen oplossingen en leren van elkaar.

-Lever maatwerk

Beschermd thuis is een nieuw Wmo product en ook nieuw binnen gemeenten. Het is op onderdelen nog pionieren, waarbij iedere beschermd thuis casus anders is. Lever waar mogelijk, realistisch maatwerk en doe wat werkt.

Werkzame factor: Lever binnen beschermd thuis maatwerk en leer hiervan.

Regionale samenwerking en afstemming Beschermd thuis als oplossing houdt niet automatisch op bij gemeentegrenzen. Wonend in het buitengebied van de gemeente Dalfsen kan een inwoner meer steunstructuren ervaren in/vanuit een kern welke niet tot deze gemeente behoort. Ook hier is het belangrijk elkaar in regionale samenwerking te kennen en waar mogelijk samen te leren en te ontwikkelen. Werkzame factor: Zoek regionale samenwerking en afstemming met elkaar.

4.2 O-meting in de gemeente Dalfsen

Hier staat beschreven wat er in Dalfsen al plaatsvindt op onderstaande werkzame factoren. Dit heeft tot doel om in te schatten wat er nog nodig is.

Wat er in Dalfsen al gebeurt

Er is in Dalfsen geëxperimenteerd met Beschermd Thuis door twee casussen in nauwe samenwerking en onder heldere afspraken uit te laten voeren door zorgaanbieder GewoonZeS. Contractmanager Celine Starke en Wmo-consulent Carin Oosterbrink hebben dit experiment geëvalueerd met als conclusie dat de experimenten succesvol zijn verlopen. De bij dit experiment gemaakte afspraken blijken haalbaar en uitvoerbaar en worden meegenomen in de contracten die via de aanbesteding beschermd thuis met aanbieders worden afgesloten.

-Activiteiten die bijdragen aan “voorkomen van erger” en (vroeg)signalering

In Dalfsen is er aandacht voor vroeg signalering. Als een inwoner een betalingsachterstand heeft bij de woningbouw of zorgverzekeraar, dan komt dit binnen bij de gemeente Dalfsen, die hier mee aan de slag gaat. Daarnaast wordt er in Dalfsen gewerkt met sociale kernteam (SKT) overleggen. Dit zijn overleggen waar belangrijke professionele signaalontvangers (wijkagent, opbouwwerker, woningbouw etc.) bijeenkomen o.a. om opvallend heden en signalen door te nemen en acties uit te zetten. Het SKT heeft onder meer verbinding met team VIA. Team VIA is er in oorsprong voor mensen om wie anderen zich zorgen maken en van wie het vermoeden bestaat dat ze zorg mijden. VIA is een vangnetteam en doet wat binnen reguliere kaders niet goed lukt. Als gevolg van beperkingen van die reguliere kaders ziet het team zich sinds een aantal jaren meer en meer geconfronteerd met niet alleen zorgmijders, maar ook met complexe casuïstiek die meerdere instellings- dan wel wets-domeinen beslaat, evenals met regievragen waarop regulier kennelijk geen antwoord gegeven kan worden. Team VIA is ervoor zowel individuen als voor gezinnen of andere soorten systemen van meerdere personen. In het team werken medewerkers van Dimence, MEE IJsseloevers, Tactus, De Kern, Trajectum, Jeugdbescherming Overijssel en GGD IJsselland samen. Saam welzijn heeft in Dalfsen een belangrijke rol wanneer het gaat over vroeg signalering. Dit onderdeel heeft een prominente plek in haar werkplan, zo staat hier o.a. te lezen: “Saam gaat met al haar medewerkers (langdurig) de verschillende dorpen en wijken in om zichtbaar te zijn voor inwoners. Ook leert zij sleutelfiguren kennen en gaat gesprekken aan met inwoners. Saam gaat ervan uit dat inwoners ons zo weten te vinden bij (hulp)vragen, maar ook dat inwoners elkaar meer gaan ondersteunen.”

-Zorgvuldige overleg met alle betrokkenen en heldere regierol

Binnen het SKT worden signalen besproken en daarna wordt afgesproken wie ‘eropaf’ gaat. Het overleg erna wordt teruggekoppeld en gezamenlijk bepaald of het signaal kan worden afgesloten. De regie is hierin goed belegd, waardoor signalen niet blijven liggen. Bij een Beschermd Thuis of Beschermd Wonen - casus heeft de zorgaanbieder de regie. De aanbieder is het centraal aanspreekpunt die de onder andere de communicatie en contacten rondom de cliënt managet. Ook dit is helder belegd.

-Beschikbare en geschikte woningen kunnen koppelen

Dit staat momenteel onder druk. Het is gezien de krapte op de woningmarkt niet altijd mogelijk hierin slimme keuzes te maken. De woningbouw geeft bijvoorbeeld aan dat zij graag zo bewust mogelijk handelt, bijvoorbeeld door verschillende typen cliënten over een wijk/ kern te “spreiden” om zo draagkracht in straten en wijken te behouden. Dit is momenteel niet (altijd) haalbaar.

Het is hierin van belang dat er bijvoorbeeld bij de uitstroom van een client uit Beschermd Wonen overleg plaatsvindt tussen de betrokken aanbieder en de woningbouw, alvorens een woning toe te kennen. Dit is nu nog niet standaard geregeld en afgesproken.

-Activiteiten die zich richten op acceptatie in/van de (woon)wijk/ omgeving

Saam welzijn heeft hierover een onderdeel in haar werkplan benoemd. Saam welzijn heeft zich tot doel gesteld om in 2022 meer de wijk in te gaan om de vraag in verschillende buurten op te halen, waarbij zij in 2022 1000 inwoners spreken. Ook wordt de samenwerking met sleutelfiguren, buurtpartijen en zorgpartijen versterkt. Saam welzijn organiseert daarnaast laagdrempelige inloopvoorzieningen voor inwoners en andere activiteiten waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten en iets kunnen bijdragen. Dit draagt bij aan onderlinge acceptatie en draagkracht in wijken. Daarbij is ook de woningbouw een project gestart, getiteld “een zachte landing” dit richt zich op statushouders en andere nieuwkomers in onze gemeente. Binnen dit project wordt verkend welke interventies/activiteiten er mogelijk zijn om deze “zachte landing” te bewerkstelligen.

-Activiteiten die zich richten op het realiseren van nuttige dagbesteding/ werk

Via de Participatiewet is er op werkgebied al veel geregeld. De gemeente Dalfsen heeft werkorganisaties Tiem en Larcom gecontracteerd om maatwerk te leveren aan inwoners die dit nodig

hebben. Ook zijn er bij de gemeente Dalfsen loopbaanbegeleiders in dienst die inwoners ondersteunen bij het vinden van passend werk. Naast deze initiatieven organiseert Saam welzijn in alle kernen laagdrempelige inloopvoorzieningen en eetgroepen die zich richten op een zo breed mogelijk publiek. Deze worden goed bezocht, waarbij ook de GGZ doelgroep wordt benaderd.

-Activiteiten in te zetten bij terugval of escalatie(s)

Contractueel wordt met Beschermd Thuis -aanbieders afgesproken dat zij in staat zijn snel in zorg op en af te schalen en daarmee aansluiten bij de eventueel veranderende zorgbehoefte. Ook wordt binnen de contracten afgesproken dat er sprake is van 24/7 bereikbaarheid waarbij zorg binnen 30 minuten ter plaatse is. De zorgaanbieder is hierin verantwoordelijk voor de juiste hulp en ondersteuning en is regisseur. Ondanks interventies kan het toch zijn dat de situatie (tijdelijk) escaleert en is het nodig te kijken naar mogelijkheden bij escalatie/ terugval. Met de aanbieders die zich hebben aangemeld voor de aanbesteding Beschermd Thuis is afgesproken dat er bij een dergelijke situatie snel onderling contact is om een goede oplossing te vinden. Op basis van voorbeelden uit andere gemeenten is er tijdens de startbijeenkomst gezamenlijk vertrouwen uitgesproken dat het gaat lukken om waar nodig een time-out plek te regelen. Voorbeeldoplossingen zijn: tijdelijk een vakantiehuis, tijdelijk bij een aanbieder onderbrengen om daar te werken aan herstel.

-Flexibele ondersteuning en in ondersteuning en zorg snel kunnen op en afschalen, 24/7 bereikbaarheid en binnen 30 minuten ter plaatse en inzet domotica, e- health en digitalisering

Dit wordt geborgd in de contracten die met aanbieders worden gesloten.

-Weet elkaar te vinden, ken elkaars werk en spreek dezelfde taal.

De aanpak bij Beschermd Thuis is niet bij alle betrokkenen en mede- professionals bekend. Het is goed dat de onderlinge bekendheid vergroot. Daarbij bleek uit gesprekken dat er vanuit verschillende gezichtspunten naar cliëntsituaties wordt gekeken. Dit maakt ook dat de verwachtingen uiteenlopen. Het is van meerwaarde om de lijnen kort te houden en momenten te creëren waarbij er afstemming is en er van elkaar geleerd kan worden. Binnen de contracten met aanbieders zijn er uren beschikbaar gesteld om dit onderling en gezamenlijk leren te faciliteren. Aanbieders kunnen een beperkt aantal uren onder deze noemer bij de gemeente declareren.

5 BESCHERMD WONEN IN DALFSEN – ACTUELE STAND VAN ZAKEN

We hebben het in Dalfsen over gemiddeld ongeveer 24 Beschermd Wonen cliënten op jaarbasis. Dit zijn lage aantallen gekeken naar grotere gemeenten. Uit de eerste financiële prognose blijkt dat de gemeente Dalfsen voor het jaar 2024 voldoende financiële dekking heeft. De uitgevoerde 0- meting laat verder zien er in Dalfsen al veel goeds aanwezig is. Zorgvuldig handelen is nodig, maar zaken ook eenvoudig houden en niet ingewikkelder en duurder dan nodig. Dit betekent geen uren verslindende en dure aanpak, maar wel dat we het klein, slim en eenvoudig houden.

De eerdere hoofdstukken zijn met de belangrijkste interne en externe stakeholders besproken tijdens een startbijeenkomst Beschermd Wonen - Beschermd Thuis. Tijdens deze bijeenkomst is bekrachtigd het plan bij Beschermd Thuis niet ingewikkelder te maken dan nodig. Op onderdelen zijn er kleine verbeteringen mogelijk en daar zal aandacht voor zijn. Belangrijke conclusie is dat het goede wat er in Dalfsen plaatsvindt (blijvend) goed gaat.

5.1 Dalfser aanpak en samenwerking Beschermd Thuis

Er wordt gekozen voor een ontwikkelbenadering waarbij de belangrijkste betrokkenen meerwaarde creëren door stapsgewijs en op vaste momenten de samenwerking te bespreken om zo te verbeteren. Dit gebeurt organisch en tijdens lerende overleggen en/of werkgroepen. De rol van de beleidsadviseur van de gemeente is dit te faciliteren, te managen en waar nodig aan te jagen. Aanbieders die worden ingekocht om beschermd thuis te leveren kunnen op jaarbasis 20 uur

declareren voor bijeenkomsten “samen leren.”

5.2 Wat er tijdens de startbijeenkomst is afgesproken voor het eerste kwartaal 2023

Er is afgesproken dat GewoonZeS het eerste kwartaal van 2023 hun ervaring en kennis deelt over beschermd thuis in Dalfsen. In opdracht van de gemeente Dalfsen ondersteunt zorgaanbieder GewoonZeS al langere tijd twee Dalfser cliënten volgens de beschermd thuis methodiek. Het doel van de bijeenkomst is kennisdelen, de bekendheid/het begrip vergroten en samen leren.

5.3 Aanbevelingen voor het vervolg

Aanbeveling 1. De Aanpak bij betalingsachterstand

Er vindt in Dalfsen al veel plaats op het gebied van vroeg signalering en dat is mooi. Bij een betalingsachterstand wordt de gemeente geïnformeerd. Momenteel wordt de aanpak geëvalueerd en aangescherpt. Aanbeveling is geïnformeerd te blijven om waar nodig een haakje te zoeken naar het productg Beschermd Thuis.

Aanbeveling 2. De Wijkscan

Een wijkscan is een activiteit die in Dalfsen eerder op succesvolle wijze is uitgevoerd. In de prestatieafspraken met de woningbouw staat de wijkscan genoemd, zo ook in het werkplan van Saam welzijn. Uit de gesprekken werd niet helder wie van beide partijen hierin de trekker is. Aanbeveling is deze verantwoordelijkheid helder te beleggen.

Aanbeveling 3. Elkaar en elkaars werk kennen, hoe en wie?

Er zijn veel partijen actief die een bijdrage (kunnen) leveren aan succesvolle Beschermd Thuis in onze gemeente.

3.1 Aanbeveling is de bekendheid van het product Beschermd Thuis te vergroten en aanbieder GewoonZeS te vragen hier een rol in te pakken, bijvoorbeeld door uitleg te geven.

Ook komt tijdens de gesprekken naar voren dat betrokkenen verschillende verwachtingen hebben, gekeken naar Beschermd Thuis cliënten. Tussentijds en op vaste momenten Dalfser casuïstiek met elkaar bespreken is hierin helpend. Ook is het helpend wanneer de lijnen onderling kort zijn en telefoonnummers en gegevens onderling worden uitgewisseld.

3.2 Aanbeveling is gezamenlijke bijeenkomsten in te plannen waarbij relevante betrokkenen gezamenlijk Beschermd Thuis casuïstiek doornemen om zo gezamenlijk te leren.

3.3 Aanbeveling is de onderlinge communicatielijnen kort te houden en onderling contactgegevens uit te wisselen.

Aanbeveling 4. Woningtekort en Beschermd Thuis

Door het woningtekort is het niet vanzelfsprekend dat er voor een Beschermd Thuis cliënt een woning beschikbaar is. In de prestatieafspraken met de woningbouw wordt meegenomen dat er jaarlijks twee woningen beschikbaar worden gesteld voor cliënten Beschermd Thuis. Daarbij is het de aanbeveling om voor het huisvesten van Beschermd Thuis cliënt onderling contact te hebben. Zie ook werkzame factor: “Wijs passende woningen toe”

4.1 Aanbeveling is de prestatieafpraak te behouden bij het maken van toekomstige nieuwe afspraken.

4.2 Aanbeveling is passende woningen toe te wijzen.

Aanbeveling 5. Weging maken bij de keuze voor Beschermd Thuis en Beschermd Wonen

In de praktijk maakt de Wmo-consulent in samenspraak met de client (en eventuele betrokkenen) de afweging voor het toekennen van het product Beschermd Wonen of Beschermd Thuis. De indicaties

voor Beschermd Thuis worden in de thuissituatie afgegeven. Voor een indicatie Beschermd Wonen wordt lokaal (door WMO consulenten) het vooronderzoek gedaan en daarna aanmelding bij de Centrale Toegang van de GGD. Op basis van welke factoren er wordt afgewogen of een cliënt in aanmerking komt voor beschermd thuis of beschermd wonen is nog niet beschreven. Ook kan de samenwerking met de centrale toegang intensiever.

Aanbeveling is dit in 2023 te verkennen of het van meerwaarde is de samenwerking met de Centrale Toegang te intensiveren en daarbij ook de huidige weging Beschermd Wonen en Beschermd Thuis te beschrijven en periodiek te evalueren en bij te stellen.

Aanbeveling 6. Aanpak bij herindicatie

De GGD houdt bij hoeveel cliënten uit Dalfsen er Beschermd Wonen ontvangen. Op deze lijst staat ook wanneer een indicatie afloopt. Uit gesprekken blijkt dat er bij het aflopen van een indicatie nu weinig tot geen contact tussen GGD en WMO consulenten van de gemeente Dalfsen. Dit terwijl zij juist goed weten hoe Beschermd Thuis in Dalfsen werkt en hierdoor beter in staat zijn hier een weging in te maken. Ook heeft de gemeente Dalfsen nu geen invloed op het mogelijk verschuiven van een indicatie van WMO naar de WLZ.

Aanbeveling is om in 2023 gezamenlijk met de GGD af te spreken hoe om te gaan met het aflopen van indicaties van bestaande Beschermd Wonen cliënten.

AFSLUITING

Vanaf 2023 is het aan de gemeente Dalfsen om samen met de belangrijkste betrokkenen Beschermd Thuis verder vorm te geven. Dit lokale plan is een eerste aanzet.